

Wydanie III uzupełnione dekretemi
i ustawami dodatkowo ogłoszonymi.

POWSZECHNA

Służba Wojskowa

(Tekst i wyjaśnienie uchwalonego przez Sejm prawa
o powszechnej służbie wojskowej oraz wykaz na za-
sadzie danych urzędowych objawów chorobowych,
zwalniających od wojska zupełnie lub czasowo).

- I. Ustawa o powszechnym poborze:
służba wojskowa w ogólności;
organizacja poboru;
superrewizja;
odroczenie służby i zwolnienie;
małżeństwa żołnierzy i t. d.
- II. Choroby zwalniające od wojska.
Niedomagania nie zwalniające od
wojska.
- III. Zmiany w ustawie wprowadzone
przez dekret specjalny.
- IV. Funkcjonariusze państwowi i pow-
szechna służba wojskowa.

WARSZAWA 1920.

Druk Spółki Komandytowej J. Perczyński i S-ka. Zielna 47.

POWSZECHNA Służba Wojskowa

(Tekst i wyjaśnienie uchwalonego przez Sejm prawa o powszechnej służbie wojskowej oraz wykaz na zasadzie danych urzędowych objawów chorobowych, zwalniających od wojska zupełnie lub czasowo).

302766
Arch.

Ustawa rządowa o powszechnej służbie wojskowej.

Służba wojskowa w ogólności.

Art. 1. Służba wojskowa jest obowiązkiem każdego obywatela Państwa Polskiego. Obowiązku tego dopełnić musi każdy obywatel osobiście.

Art. 2. Zwolnienia ze służby wojskowej, ulgi w jej pełnieniu, skrócenia i odroczenia jej terminów—są ustalone w niniejszej ustawie.

Art. 3. Służba wojskowa jest dwojaka:

- a) służba czynna,
- b) służba pomocnicza.

Służba wojskowa czynna, termin jej trwania, kto jest do niej obowiązany.

Art. 4. Służba wojskowa czynna obejmuje:

- a) służbę w wojsku stałym,
- b) służbę w zapasie,
- c) służbę w rezerwie,
- d) służbę w obronie krajowej,
- e) służbę w pospolitem ruszeniu.

Art. 5. Obowiązek służby w wojsku stałym rozpoczyna się 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym obowiązany kończy 20 lat.

Art. 6. Służba w wojsku stałym trwa 2 lata, licząc od dnia rozpoczęcia służby.

Komenda Główna wojsk polskich może atoli służących w wojsku stałym po odbyciu dostatecznego wyszkolenia urlopować na okres czasu, przez siebie ustalony.

Art. 7. Zapas obejmuje wszystkich tych, którzy przy przeglądzie zostali uznani za zdatnych, jednakże z powodu wypełnienia kontyngensu nie mogli być powołani do służby w wojsku stałym.

Art. 8. Służba w zapasie trwa trzy lata, licząc od pierwszego dnia przeglądu wojskowego, dokonanego w roku kalendarzowym, w którym obowiązany kończy lat 20.

W ciągu tego czasu zapasowy musi przejść równorzędne wyszkolenie wojskowe do tego, jakie przechodzą służący w wojsku stałym.

Art. 9. Zapasowi będą powoływani do służby w wojsku stałym w porządku losów, wyciągniętych przy przeglądzie, poczynając od najmłodszego rocznika, skoro w pewnym roku przepisany kontyngens nie zostanie pokryty albo przepisana nim ilość wojska w czasie późniejszym się zmniejszy (art. 6 ust. 2). Odbyty poprzednio przez zapasowego okres wyszkolenia wojskowego zostanie wliczony do służby w wojsku stałym.

Art. 10. Po ukończeniu służby zapasowi zaliczeni zostają do rezerwy i obowiązani są do tych samych ćwiczeń, co odpowiednie roczniki rezerwistów, którzy odbyli służbę w wojsku stałym.

Art. 11. Służba w rezerwie trwa od chwili zwolnienia ze służby w wojsku stałym, względnie w zapasie, aż do końca tego roku kalendarzowego, w którym obowiązany kończy lat 30.

W ciągu tego czasu rezerwiści obowiązani są do odbycia kilku okresów ćwiczeń, trwających razem najwyżej 20 tygodni.

Art. 12. Rezerwiści uważani są za bezterminowo urlopowanych żołnierzy wojska stałego. Rząd może każdej chwili polecić powołać ich pod broń.

Art. 13. Służba w obronie krajowej trwa od chwili zwolnienia z rezerwy do końca tego roku kalendarzowego, w którym obowiązany kończy lat 40.

W ciągu tego czasu należący do obrony krajowej obowiązani są do odbycia kilku okresów ćwiczeń, trwających razem najwyżej 12 tygodni.

Art. 14. Do służby w pospolitem ruszeniu są obowiązani:

- a) wszyscy mężczyźni od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą lat 18, aż do 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym się zaczyna ich obowiązek służby w wojsku stałym, względnie w zapasie, a więc w którym kończą lat 20;
- b) wszyscy ci, którzy ukończyli służbę w wojsku stałym, w zapasie, w rezerwie i w obronie krajowej. Obowiązek służby w pospolitem ruszeniu dla tej kategorii rozpoczyna się od tego roku kalendarzowego, w którym obowiązany kończy 41 rok życia, i trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończy on lat 50;
- c) wszyscy ci, którzy nie zostali od służby wojskowej czynnej zwolnieni, lecz na podstawie prawomocnego orzeczenia właściwej władzy wojskowej bądź to przy przeglądzie, bądź też później zaliczeni zostali do pospolitego

ruszenia. Obowiązek służby w pospolitem ruszeniu dla nich rozpoczyna się z chwilą zaliczenia ich do pospolitego ruszenia i trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą oni lat 50.

Pospolitalcy powyżej lat 20 a poniżej lat 30, którzy nie odbywali służby w wojsku stałym, względnie w zapasie, obowiązani są aż do ukończenia 40 roku życia do tych samych ćwiczeń, do jakich obowiązana jest obrona krajowa. Inni wolni są od ćwiczeń.

Art. 15. O zaliczeniu żołnierzy wojska stałego i zapasu do rezerwy, rezerwistów do obrony krajowej i obowiązanych do służby w obronie krajowej do pospolitego ruszenia — decyduje wyłącznie właściwa władza wojskowa, w myśl postanowień niniejszej ustawy.

Art. 16. Komenda Główna wojsk polskich ma prawo odroczyć termin zwolnienia żołnierzy wojska stałego do rezerwy, jak również przedłużyć okresy ćwiczeń zapasowych, rezerwistów i obrony krajowej. Zarządzenie to może nastąpić jedynie za zgodą Rządu.

Służba wojskowa pomocnicza.

Art. 17. Obowiązek służby pomocniczej istnieje tylko w czasie wojny. Obejmuje on wszystkich, niepowołanych pod broń, od początku tego roku kalendarzowego, w którym obowiązani kończą lat 16, aż do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą oni lat 60. Zwierzchnia Władza państwowa polska decyduje o tem, jakie kategorie osób i w jakim porządku będą do służby tej powoływane i jakie rodzaje działalności tej służby wymagają.

Przygotowawcze wyszkolenie młodzieży wojskowej.

Art. 18. Komenda Główna wojsk polskich może w porozumieniu z odpowiednimi ministerstwami zarządzić dla młodzieży od lat 16 do 20 r. życia ćwiczenia i kursy, dające młodzieży ogólne przygotowawcze wyszkolenie wojskowe.

Organizacja poboru.

Art. 19. Państwo polskie pod względem służby wojskowej podzielone będzie na określoną liczbę okręgów wojskowych, z których każdy obejmie pewną liczbę powiatów. Podział ten winien być dostosowany do podziału administracyjnego kraju.

Art. 20. Ilość i siedziba okręgów wojskowych tudzież ilość i nazwa należących do każdego okręgu powiatów będą ustalone w osobnym rozporządzeniu Komendy Głównej wojsk polskich, wydanem w porozumieniu z Rządem.

Wszelkie zmiany, dotyczące okręgów wojskowych, ich siedzib tudzież ilości należących do każdego okręgu powiatów zarządzić może jedynie Komenda Główna wojsk polskich w porozumieniu z Rządem.

Art. 21. Władzą administracyjno-wojskową w okręgu wojskowym jest Okręgowa Komenda Uzupełnień.

Art. 22. Okręgowym komendom uzupełnień podległe są Powiatowe Komendy Uzupełnień.

Art. 23. Powiatowa komenda uzupełnień obejmuje jeden albo więcej powiatów. Powiaty większe tudzież miasta większe mogą być podzielone na 2 lub więcej rejonów z własną powiatową komendą uzupełnień.

Art. 24. Ilość i siedziba powiatowych komend uzupełnień, ilość i nazwa powiatów, podległych poszczególnym komendom, podział ewentualny powiatów i miast na rejon — będą uskutecznione w osobnym rozporządzeniu Komendy Głównej wojsk polskich, wydanem w porozumieniu z Rządem.

Art. 25. Na czele okręgowej komendy uzupełnień stoi wyższy rangą oficer polski, któremu do pomocy dodana będzie odpowiednia ilość oficerów tudzież podoficerów i żołnierzy.

Art. 26. Na czele powiatowej komendy uzupełnień stoi oficer polski, któremu do pomocy dodana będzie odpowiednia ilość podoficerów i żołnierzy.

Art. 27. Zadania i obowiązki powiatowych komend uzupełnień są następujące:

- a) ułożenie i prowadzenie imiennej listy popisowych (art. 41 i nast.) tudzież innych list obowiązanych do służby wojskowej (art. 76 i nast.),
- b) powołanie do przeglądu,
- c) wojskowo-lekarski przegląd popisowych,
- d) przyznanie ulg w pełnieniu służby i zwolnień ze służby,
- e) zaliczenie do zapasu, rezerwy, obrony krajowej i pospolitego ruszenia,
- f) kontrola zapasowych, rezerwistów i służących w obronie krajowej.

Art. 28. Zadania i obowiązki okręgowych komend uzupełnień są następujące:

- a) nadzór nad czynnościami podległych powiatowych komend uzupełnień,
- b) rozdział uchwalonego kontyngensu na podległe powiatowe komendy uzupełnień,
- c) władza dyscyplinarna i sądowa nad podległymi oddziałami,
- d) rozstrzyganie w charakterze drugiej instancji skarg na decyzje i zarządzenia, wydane przez powiatowe komendy uzupełnień.

Art. 29. Dla wykonywania obowiązków, wymienionych w art. 28 lit. d. powołana będzie w każdej okręgowej komendzie uzupełnień stała komisja, w której skład wchodzi:

- a) okręgowy komendant uzupełnień, względnie jego zastępca, jako przewodniczący komisji,
- b) komisarz Rządu polskiego, mianowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, jako reprezentant władzy cywilnej,
- c) dwaj lekarze wojskowi, a w braku ich cywilni, delegowani przez Komendę Główną wojsk polskich,
- d) reprezentant ludności danego okręgu wojskowego.

Osobne rozporządzenie Rządu, wydane w porozumieniu z Komendą Główną wojsk polskich, określi sposób powołania reprezentanta ludności.

Art. 30. Sposób urzędowania okręgowych komend uzupełnień tudzież powiatowych komend uzupełnień określa osobne regulaminy, wydane przez Komendę Główną wojsk polskich w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 31. Zaciężni będą pełnić służbę w okręgach wojskowych, wskazanych przez Komendę Główną wojsk polskich,

Czynności przygotowawcze do poboru i zgłaszanie reklamacji.

A) Listy poborowe.

Art. 32. Corocznie w powiatach wójtowie gmin, w miastach naczelnicy gmin miejskich, w miastach mających własne powiatowe komendy uzupełnień komisarze okręgów milicji — ułożą listy poborowe, do których zapiszą w porządku alfabetycznym nazwiska wszystkich mężczyzn, kończących 20 lat życia w danym roku i zamieszkałych w obrębie gminy, miasta lub okręgu milicji.

Art. 33. Za podstawę do układania list poborowych służą: księgi ludności, wykazy urzędów stanu cywilnego oraz wszelkie inne dane urzędowe i nieurzędowe — po ich sprawdzeniu.

Art. 34. Prócz mieszkańców, zapisanych do ksiąg ludności, mają być wciągnięci do listy poborowej:

- a) nieobecni w gminie lub mieście, chociażby byli zobowiązani umowami do zamieszkiwania poza gminą lub miastem, oraz zamknięci w więzieniu, jeśli jednocześnie ich ojcowie lub matki, albo osoby miejsce rodziców prawnie zastępujące, mieszkają w gminie lub mieście, albo też jeżeli ich ojciec lub matka, względnie osoby miejsce rodziców prawnie zastępujące, które wyemigrowały, miały w gminie lub mieście zamieszkanie;
- b) żonaci, mieszkający w gminie lub mieście, gdyby nawet ich rodzice mieszkali w innej gminie lub mieście;
- c) urodzeni i mieszkający w gminie lub mieście i niemający ojca lub matki lub osób miejsce rodziców prawnie zastępujących;
- d) zamieszkali w gminie lub mieście, nie podpadający pod powyższe kategorie i nie mogący dowieść swego zamieszkania w innej gminie lub mieście.

Art. 35. Listy poborowe sporządzone będą według wzoru A)

Art. 36. Listy poborowe będą ogłoszone, względnie dostępne do przejrzania, najpóźniej 15 marca każdego roku przez przeciąg jednego miesiąca.

Art. 37. W ciągu miesiąca po ogłoszeniu list każdy z wpisanych, uległy kalectwu lub chorobie, czyniącej go do służby wojskowej czynnej zupełnie niezdatnym, winien zawiadomić o tem wójta gminy, burmistrza albo komisarza milicji, względnie policji, z załączeniem poświadczenia lekarskiego, wystawionego przez lekarza wojskowego lub powiatowego. W nieobecności wpisanego do listy uczynić mogą to doniesienie w jego zastępstwie rodzice, krewni, osoby miejsce rodziców prawnie zastępujące lub pełnomocnicy.

Zawiadomienie to wraz z dokumentami przesłane

będzie po upływie ustanowionego terminu do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, która orzecze, czy zachodzi potrzeba powołania do przeglądu.

Art. 38. Opuszczeni w listach poborowych z poprzednich lat wpisani będą do list poborowych tego roku, w którym to opuszczenie nastąpiło.

Art. 39. Po upływie określonego wyżej w art. 36 terminu miesięcznego, wszelkie wpisy, wykreślenia i poprawki w listach poborowych mogą być skutecznie jedynie na zarządzenie właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Art. 40. Wszelkie czynności i koszta, związane ze sporządzeniem list poborowych, pokrywać będą gminy z własnych funduszy.

B) Lista imienna popisowych.

Art. 41. Listy poborowe sporządzane będą w dwóch równobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz pozostaje w przechowaniu cywilnej powiatowej władzy administracyjnej, drugi przesłany będzie powiatowej komendzie uzupełnień.

Art. 42. Na podstawie list poborowych sporządzi powiatowa komenda uzupełnień listę imienną popisowych, do której wpisze w porządku alfabetycznym gmin, względnie w porządku liczbowym okręgów milicyjnych, wszystkich popisowych swego okręgu w porządku alfabetycznym nazwisk.

Art. 43. Listy imienne popisowych sporządzane będą wedle wzoru B.

Art. 44. Uzupełnienie, względnie sprostowanie, listy imiennej popisowych nastąpi w czasie przeglądu. O wszelkich zmianach, zachodzących w liście imiennej popisowych, zawiadomi komenda powiatowa uzupełnień właściwą władzę administracyjną powiatu, w celu uzgodnienia listy imiennej popisowych z listą poborową.

Art. 45. Ochotnicy (art. 97 i nast.) wpisani będą do listy imiennej popisowych tego roku, w którym się do służby wojskowej zgłosili. Wpisu dokonuje powiatowa komenda uzupełnień.

Art. 46. Wykreślenia z listy imiennej popisowych należy dokonać:

- a) przy przeniesieniu do jednej z list, wymienionych w art. 76,
- b) w razie zupełnego zwolnienia od służby czynnej,
- c) w razie śmierci,
- d) w razie utraty obywatelstwa polskiego.

Przy wykreśleniu należy w rubryce „uwaga“ podać krótko powód wykreślenia.

Art. 47. Wszelkie zmiany i wykreślenia winny być dokonane w ten sposób, by tekst pierwotny wpisu był łatwy do odczytania.

Przegląd rekrutów (superrewizja) i losowanie.

Art. 48. Przegląd powołanych do wojska odbywać się będzie corocznie między 15 października a 15 grudnia.

Komenda Główna wojsk polskich może wyznaczyć w razie uzasadnionej potrzeby inny termin dorocznego przeglądu oraz urządzić przegląd dodatkowy za każdorazowym przyzwoleniem Rządu.

Art. 49. Przegląd przeprowadza się na podstawie imiennej listy popisowych. Do przeglądu powołani będą tak popisowi danego rocznika, jak też i ci, którzy mają odroczenia z lat poprzednich, o ile od stawiennictwa osobistego nie zostali zwolnieni (art. 59 ust. 3).

Art. 50. Przeglądu dokonuje komisja przeglądowa w następującym składzie:

- a) powiatowy komendant uzupełnień, względnie jego zastępca,

- b) komisarz Rządu polskiego, delegowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,

- c) lekarz wojskowy, względnie cywilny, delegowany przez Dyрекcję Służby Zdrowia Publicznego w porozumieniu z właściwą okręgową komendą uzupełnień,

- d) delegat sejmiku powiatowego.

Celem udzielenia komisji przeglądowej informacji o popisowych mają stanąć do przeglądu także wójci i sołtysi. Powoływani oni będą kolejno na ten czas, kiedy odbywa się przegląd popisowych ich gminy. Głosu w komisji wójci i sołtysi nie mają.

W miastach, mających własne komendy uzupełnień, miejsce delegata sejmiku zajmuje delegat rady miejskiej.

Jeżeli dwa lub więcej powiatów podlegają jednej powiatowej komendzie uzupełnień, sejmiki powiatu delegują do komisji przeglądowej swego przedstawiciela kolejno w porządku alfabetycznym nazwy powiatu na przeciąg jednego roku.

Jeżeli jeden powiat jest podzielony na kilka powiatowych komend uzupełnień, sejmiki powiatów delegują tylu swoich przedstawicieli, ile jest w powiecie powiatowych komend uzupełnień.

Wyborów delegatów sejmików, względnie rady miejskiej, dokonywa się na rok jeden. Ponowny wybór tych samych delegatów jest pożądanym.

Przewodniczący w komisji przeglądowej komisarz Rządu polskiego, delegowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 51. Komisja przeglądowa wykonywać będzie swoje czynności publicznie. Po rozpoczęciu czynności, popisowi, ich rodzice, względnie osoby ich miejsce prawnie zastępujące i pełnomocnicy mogą zgłosić swe uwagi i poprawki, co do których komisja wyda orzeczenie.

Po sprawdzeniu wiadomości o osobach, nie wciągniętych do list poborowych, komisja poweźmie co do nich następujące decyzje: ci, którzy poprzednio, a najdalej na samem posiedzeniu komisji złożą wyjaśnienie, iż niezapisanie ich do list poborowych nie wynikło z ich

niedbalstwa, uznani będą za usprawiedliwionych; ci, których wyjaśnienia uznane będą za niedostateczne, podlegną przeglądowi bez uwzględnienia ulg i odroczeń.

Podejrzani o oszustwo pociągnięci będą do odpowiedzialności sądowej.

Art. 52. Wydanie orzeczenia w przedmiocie ulg i odroczeń zamknie wstępne czynności komisji przeglądowej. Aż do chwili tego zamknięcia mogą być przedstawiane dokumenty, uzasadniające prawo do ulg i odroczeń; na ich podstawie będą wydawane orzeczenia i jednocześnie w imiennych listach popisowych czynione poprawki.

Art. 53. Po zamknięciu wstępnych czynności nastąpi losowanie numerów porządkowych tylko wówczas, jeśli liczba popisowych, mogących być przyjętymi do wojska, przewyższy liczbę kontyngensu, przepisaną na dany okręg poborowy.

Losowania dokona komisja przeglądowa publicznie. Każdy, powołany z kolei zapisania do listy popisowych, wyciągnie swój los; za nieobecnych losy wyciągną ich krewni, albo wójt gminy, albo przewodniczący komisji.

Art. 54. Po ukończeniu losowania, o ile zostało ono zarządzane, nastąpią oględziny lekarskie popisowych.

Przedewszystkiem poddani będą oględzinom ci, którzy mają prawo do służby jednorocznej oraz ochotnicy, następnie zapisani do listy popisowych (jeśli odbyło się losowanie, to w kolei losów).

Naprzód poddani będą oględzinom nie mający prawa do ulg i odroczeń, potem zaś posiadający to prawo. Decyzje komisji, co do zdolności powołanych do służby wojskowej, zapadać będą po wysłuchaniu opinii lekarza.

Art. 55. Warunki zdolności fizycznej będą szczegółowo określone w przepisach sanitarno-wojskowych, które wyda Komenda Główna wojsk polskich.

Art. 56. Pod względem zdolności do służby wojskowej komisja przeglądowa podzieli obecnych powołanych na 4 kategorie:

1. uznanych za zupełnie zdolnych do służby w wojsku stałym,
2. uznanych za zdolnych tylko do służby w obronie krajowej, albo w pospolitem ruszeniu w razie pewnych braków, nie budzących jednakże wątpliwości co do ogólnego stanu zdrowia,
3. słabego zdrowia, którym udziela się odroczenia do nowego przeglądu,
4. uznanych za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej czynnej.

Art. 57. Po ukończeniu oględzin i uwzględnieniu wymagań kontyngensu komisja przeglądowa ogłosi wynik przeglądu, ogłaszając nazwiska zaciągniętych do służby czynnej w wojsku stałym, zaliczonych do zapasu, rezerwy, obrony krajowej i pospolitego ruszenia, zwolnionych zupełnie od służby, otrzymujących odroczenia i wступujących do służby w charakterze jednorocznych albo ochotników.

Art. 58. Szczegółowe przepisy co do trybu postępowania komisji przeglądowych, tudzież szczególnych uprawnień oficera, biorącego udział w przeglądzie, — ustanowi regulamin, wydany przez Komendę Główną wojsk polskich, w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych

Odroczenie służby i ulgi.

Art. 59. Odroczenia służby wojskowej mogą być z reguły udzielane tylko z roku na rok, nie dłużej jednak, jak do 23 roku życia, o ile nie są przez ustawę niniejszą przewidziane dłuższe odroczenia.

Prawo do udzielania odroczeń przysługuje powiatowej komendzie uzupełnień. W czasie funkcjonowania komisji przeglądowej prawo to przechodzi na komisję przeglądową względem popisowych, powołanych do przeglądu.

W razie odroczenia dłuższego, niż na rok, otrzymujący odroczenie zwolnieni będą na czas trwania odroczenia od stawania do przeglądu.

Art. 60. Mający odroczenia winni będą po upływie terminu stanąć w komisji, która udzieliła im odroczenia. W wyjątkowych wypadkach wolno stanąć także przed inną komisją przeglądową. Umotywowane podania muszą być wniesione do tej powiatowej komendy uzupełnień, która odroczenia udzieliła, najpóźniej na 14 dni przed przeglądem, przyczem wymienić należy tę powiatową komendę uzupełnień, przed którą petent chce stanąć do przeglądu. Orzeczenia powiatowej komendy uzupełnień, na prośby te zapadłe, nie ulegają zaskarżeniu.

Art. 61. Odroczenia wskutek stosunków rodzinnych i majątkowych udzielane będą na prośbę powołanych lub ich krewnych, względnie osób, zastępujących prawnie miejsce rodziców. Odroczenia z roku na rok przysługują:

1. jedynym żywicielom pozbawionych podpory rodzin albo niezdolnych do pracy rodziców, dziadka, babki albo braci i sióstr;

2. bratu, następującemu wiekiem po żołnierzu, zabitym na wojnie albo zmarłym z ran, albo wskutek ran niezdolnym do pracy, albo zmarłym na wojnie wskutek choroby, jeżeli przez udzielenie odroczenia może być wyświadczona niezbędna pomoc jego rodzinie.

Nie będą brane pod uwagę takie okoliczności rodzinne i majątkowe, które zostały rozmyślnie wytworzone w celu pozyskania odroczenia. Pod względem odroczeń bracia przyrodni traktowani będą narówni z rodzonymi. Synom naturalnym tylko względem matek przyznane będą obowiązki rodzinne.

Art. 62. Jeśli pozbawione podpory rodziny albo niezdolni do pracy rodzice, dziadek, babka lub siostry nie

mogą obywać się bez pomocy jednego z dwóch równocześnie powołanych żywicieli, jednemu z nich udzielone będzie odroczenie do czasu zwolnienia ze służby drugiego. Otrzymujący odroczenie winien być powołany jednocześnie ze zwolnieniem ze służby przedtem powołanego.

Art. 63. Jeżeli jedyny żywiciel po dojściu do lat 25 życia w dalszym ciągu pozostaje w tymże stanie jedyne-go żywiciela, zaliczony będzie do obrony krajowej.

Art. 64. Z przyczyn zawodowych odroczenie z roku na rok przysługuje:

1. popisowym, którzy wykazali się odpowiedniemi zaświadczeniami szkoły lub instytucji przez państwo uznanej, iż przygotowują się do określonego zawodu, jeżeli przerwa w ich pracy spowoduje dla nich znaczną szkodę,—do lat 23;

2. słuchaczom uniwersytetu i wyższych zakładów naukowych—do lat 25;

3. poświęcającym się studjom teologii wyznania rzymsko-katolickiego oraz innych wyznań chrześcijańskich dla uzyskania święceń kapłańskich—do lat 27.

Art. 65. O wszelkich dalszych odroczeniach ponad terminy przepisane, lecz nie dłużej niż jeszcze na lat 2, decydować mogą okręgowe komendy uzupełnień, o ile przedłożone im będą ważne dowody.

Art. 66. Powołanym zamieszkałym zagranicą dłuższy czas udzielone być mogą odroczenia przez urzędowe organy zastępcze państwa polskiego zagranicą, jednak nie dłużej, jak do osiągnięcia przez nich 25 lat życia.

Dalsze odroczenia, nie dłużej jednak jak do 25 lat życia, mogą być dozwolone jedynie w razie udowodnienia nieodzownej potrzeby dalszego pobytu zagranicą.

Art. 67. W razie ogłoszenia mobilizacji wszystkie odroczenia tracą moc.

Zwolnienia od obowiązku służby.

Art. 68. Kapłani i zakonnicy wyznań chrześcijańskich, pastrowie wyznania ewangelicko-augsburskiego i ewangelicko-reformowanego, uznani przez państwo rabini i uznani przez państwo duchowni innych wyznań będą wolni od służby wojskowej.

Art. 69. Opuszczenie stanu duchownego przez osoby wymienione w poprzednim paragrafie przed dojściem do 30 lat życia pozbawia ich tej ulgi.

Służba wojskowa nauczycieli ludowych.

Art. 70. Nauczyciele ludowi, którzy istotnie pełnią obowiązki nauczycielskie, mogą być zwolnieni od zapasu.

Art. 71. Jeżeli zwolniony na powyższej zasadzie nauczyciel porzuci swój zawód, albo zostaje na zawsze ze swego stanowiska zwolniony przed upływem 25 roku życia, może być niezwłocznie powołany do odsłużenia pozostającego mu terminu służby w wojsku stałym.

Służba wojskowa osób sądownie poszlakowanych.

Art. 72. Służba wojskowa jest służbą honoru. Wskutek tego:

- a) znajdujący się pod śledztwem o zbrodnię lub występki, pociągający za sobą karę więzienia od jednego roku i 6 miesięcy do lat 6, względnie domu poprawy, — uzyskują odroczenie służby aż do czasu umorzenia śledztwa, względnie uprawomocnienia się wyroku;
- b) skazani na karę pozbawienia wolności, połączoną z pozbawieniem praw (art. 30 ustawy karnej), w razie uznania ich zdolności fizycz-

nej do służby wojskowej, przy przeglądzie zostaną wcieleni do specjalnych oddziałów aż do czasu przywrócenia tych praw (art. 31 ustawy karnej).

Zaliczenie do zapasu, rezerwy, obrony krajowej i pospolitego ruszenia.

Art. 73. Przeniesienie żołnierzy wojska stałego, względnie zapasu, do rezerwy, zaliczenie do obrony krajowej i pospolitego ruszenia należy do powiatowej komendy uzupełnień.

Art. 74. Do rezerwy będą zaliczeni: mający odroczenia wskutek tymczasowej niezdadności do służby i uznani w trzecim roku po pierwszym powołaniu jeszcze za tymczasowo niezdadnych, ale których stan zdrowia pozwala mniemać, że w roku następnym osiągną taką poprawę zdrowia, że będą mogli podolać ciężarom służby wojskowej.

Art. 75. Do pospolitego ruszenia będą zaliczeni:

- 1) cierpiący na choroby nieuleczalne, które przeszkadzają w służbie w wojsku stałym, w zapasie i w rezerwie, ale nie są przeszkodą dla służby w pospolitem ruszeniu z użyciem broni, czy dla czynności pozafrontowych, zwłaszcza w zakresie zwykłej ich specjalności (aptekarze, technicy, rzemieślnicy, kopacze ziemi i t. p.);
- 2) mający odroczenia wskutek tymczasowej niezdadności fizycznej i uznani w trzecim roku za mało zdadnych, o ile w następnym roku nie można oczekiwać takiej poprawy, żeby mogli być zaliczeni do rezerwy.

Prowadzenie list.

Art. 76. W powiatowych komendach uzupełnień prowadzone będą listy wszystkich powołanych do służby wojskowej w ten sposób, by w nich stosunek do wojska każdego powołanego jasno był uwidoczniiony.

Art. 77. Dlatego każda powiatowa komenda uzupełnień po ukończeniu przeglądu sporządzi osobne listy imienne dla:

- 1) zaliczonych do służby w wojsku stałym,
- 2) zaliczonych do służby w zapasie,
- 3) zaliczonych do rezerwy,
- 4) zaliczonych do obrony krajowej,
- 5) zaliczonych do pospolitego ruszenia,
- 6) otrzymujących odroczenie wskutek słabego zdrowia,
- 7) otrzymujących odroczenie wskutek stosunków rodzinnych, majątkowych i zawodowych,
- 8) wstępujących do wojska w charakterze jednorocznych,
- 9) wstępujących do wojska w charakterze ochotników.

Art. 78. W listach tych notowane będą wszelkie zmiany, jakie w stanie służby obowiązującego zająć mogą aż do ostatecznego zwolnienia od obowiązku służby wojskowej czynnej.

Art. 79. Na podstawie powyższych list powiatowa komenda uzupełnień wyda popisowym książeczki, zawierające szczegóły z list.

Książeczki te winny być przeestawione na żądanie władz policyjnych, milicyjnych, sądowych, administracyjnych. Czynione w nich będą w razie potrzeby dalsze adnotacje.

Art. 80. Sposób prowadzenia tych list przez powiatowe komendy uzupełnień, postanowienie, jakie szczegóły mają być w listach uwidocznione, forma książeczek, sposób ich prowadzenia i szczegóły, w nich uwidocznnić się mające, będą ustalone w osobnym rozporządzeniu Komendy Głównej wojsk polskich, wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Określenie kontyngensu.

Art. 81. Najwyższa Władza Państwa Polskiego na wniosek Rządu określi na każdy rok liczbę zaciężnych, wymaganą do kompletowania wojska.

Art. 82. Komenda Główna wojsk polskich na podstawie powyższej liczby ogólnej ustali liczby zaciężnych, wymagane do kompletowania każdego oddziału wojskowego przy uwzględnieniu liczby ochotników.

Art. 83. Ogólna liczba zaciężnych podzielona będzie odpowiednio do wymagania oddziałów wojskowych między wszystkie kręgi wojskowe, a to w stosunku do liczby popisowych w danym kręgu, obowiązanych do służby czynnej w wojsku stałym i zapasie.

Art. 84. Jeśli okręg wojskowy nie może wystawić wymaganej odeń liczby zaciężnych, brakująca ilość podzielona będzie między pozostałe okręgi, odpowiednio do istniejącego w nich nadmiaru popisowych.

Art. 85. Okręgi wojskowe podzielą liczbę zaciężnych, od nich wymaganą, pomiędzy powiatowe komendy uzupełnień, w stosunku do liczby popisowych.

Art. 86. Jeśli powiatowa komenda uzupełnień nie może wystawić wymaganej liczby zaciężnych, brakująca ilość podzielona będzie między inne w tym samym okręgu będące powiatowe komendy uzupełnień, odpowiednio do istniejącego w nich nadmiaru popisowych.

Służba jednoroczna.

Art. 87. Prawo do jednorocznej służby przysługuje tym, którzy w chwili powołania ich do służby w wojsku stałym, zdali w szkole średniej państwowej lub przez państwo uznanej egzamin dojrzałości, względnie równorzędny z tym egzaminem egzamin ostateczny.

Komenda Główna wojsk polskich po porozumieniu się z odpowiednimi ministerstwami ogłaszać będzie rok rocznie publicznie wykaz tych zakładów naukowych, które uprawniają swych absolwentów do jednorocznej służby.

Art. 88. Prawo to przysługuje następnie tym, którzy w chwili powołania ich do służby w wojsku stałym ukończyli co najmniej 6 klas szkoły średniej państwowej lub przez państwo uznanej, a to na specjalnych warunkach, które określi Komenda Główna wojsk polskich w porozumieniu z Rządem.

Art. 89. Służbę jednoroczną odbywają uprawnieni na koszt państwa, wolno im jednak służyć także na koszt własny.

Art. 90. Jednorocznym, utrzymującym się kosztem własnym, mogą wybrać sobie rodzaj broni i oddział, w którym chcą służyć.

Utrzymywanym przez skarb państwa przywilej ten nie przysługuje.

Art. 91. Uprawnieni do jednorocznej służby otrzymują poświadczenia tego swego prawa od właściwej władzy wojskowej.

Art. 92. Wszyscy żołnierze służby czynnej, którzy w czasie odbywania służby uzyskają warunki, uprawniające ich do jednorocznej służby, mogą uzyskać uprawnienia jednorocznych od właściwej władzy wojskowej, po przedłożeniu przepisanych dokumentów.

Art. 93. Celem uzyskania prawa do jednorocznej służby muszą petenci najpóźniej w dniu przeglądu przedłożyć w oryginale, albo w uwierzytelnionych odpisach następujące dokumenty:

- a) metrykę urodzenia,
- b) urzędowe świadectwo moralności,
- c) świadectwo szkolne, uprawniające do jednorocznej służby,
- d) poparte wykazaniem odpowiedniego majątku zobowiązanie własne, względnie zobowiązanie rodziców, opiekuna, względnie krewnych lub osób postronnych, że przez cały czas jednorocznej służby petenta ponosić będą koszt jego utrzymania i umundurowania, względnie, że poniesione na ten cel wydatki przez skarb państwa zwrócą.

Art. 94. Nieuzasadnione niedotrzymanie terminu stawieństwa pozbawi uprawnionych przywileju jednorocznej służby.

Art. 95. Słuchacze medycyny, weterynarii i farmacji pełnią służbę linjową tylko pół roku, a następnie pół roku na urzędach wojskowo-sanitarnych.

Po odbyciu służby półrocznej linjowej mogą oni uzyskać odroczenie dalszej służby w myśl art. 64 ust. 2.

Art. 96. Po odślужeniu roku jednorocznym, którzy aspirują do rangi oficerskiej jakiegobądź rodzaju broni, poddani będą egzaminowi i po złożeniu go z dobrym wynikiem zostaną mianowani aspirantami oficerskimi. Aspiranci oficerscy mogą zostać mianowani oficerami rezerwy dopiero po odbyciu ćwiczeń, których okres ustali Komenda Główna wojsk polskich.

Skład komisji egzaminacyjnej, zakres wymaganych wiadomości, sposób postępowania komisji i terminy egzaminów — przepisze Komenda Główna wojsk polskich w porozumieniu z Rządem.

Służba ochotnicza.

Art. 97. Każdy niezaliczony do wojska stałego może być przyjęty do niego w charakterze ochotnika.

Ochotnik winien:

- a) mieć skończonych 17, a nie więcej nad 28 lat życia,
- b) posiadać urzędowe świadectwo moralności,
- c) mieć zgodę ojca lub matki, względnie osoby miejsce rodziców prawnie zastępującej, o ile nie ukończył 21 lat życia.

Art. 98. Ochotnicy przyjmowani są do wszystkich rodzajów broni tylko do służby linjowej.

Art. 99. Ochotnicy pozostawać będą na utrzymaniu skarbowem i winni odsłużyć terminy, ustalone w ustawie niniejszej.

Ochotnikiem przysługuje prawo wyboru rodzaju broni i oddziału, w którym chcą służyć.

Art. 100. Zamiar wstąpienia do wojska w charakterze ochotnika zgłoszony być winien w powiatowej komendzie uzupełnień na 2 miesiące przed ogólnym terminem przeglądu.

Art. 101. Szczegółowe przywileje ochotników, a zwłaszcza tych, którzy zgłoszą się do służby na dłuższy okres czasu, niż w ustawie przepisany, określi Komenda Główna wojsk polskich.

Art. 102. Żołnierze, którzy ukończyli służbę w wojsku stałym, mogą na własne żądanie pozostać w służbie ponad termin na warunkach i na okres, jakie będą ustalone osobno przez Komendę Główną wojsk polskich.

Art. 103. Żołnierze tacy otrzymują szczególne przywileje tak w czasie służby (pierwszeństwo w przyjęciu do szkół podoficerskich, wyższe pobory, lepsze zaopatrzenie rodzin i t. p.), jak i po ukończeniu służby (pierwszeństwo przy uzyskaniu posad w służbie rządowej cywilnej i t. p.). Zakres tych przywilejów ustali Rząd.

Kontrola zapasowych, rezerwistów i służących w obronie krajowej.

Art. 104. Zaliczenie do zapasu, rezerwy i obrony krajowej, wykreślenie zapasowych, rezerwistów i służących w obronie krajowej, kontrola ich podczas pozostawania w służbie, powoływanie ich do przepisanych ćwiczeń—należą do pow. komend uzupełnień.

Art. 105. Zapasowi, rezerwiści i służący w obronie krajowej, którzy staną się niezdolnymi do służby wojskowej i skutkiem tego mają prawo do odroczenia, względnie zupełnego zwolnienia, mają co do tego przy przedstawieniu odpowiednich zaświadczeń lekarza wojskowego albo powiatowego, zgłosić się o rozstrzygnięcie do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Art. 106. W wypadkach śmierci wykreślenia z listy dokonać może pow. kom. uzupełnień jedynie na podstawie aktu zejścia.

Art. 107. Komenda Główna wojsk polskich może zarządzić zebrania kontrolne zapasowych, rezerwistów i służących w obronie krajowej.

Art. 108. Każdą zmianę miejsca zamieszkania obowiązyany jest zapasowy, rezerwista i służący w obronie krajowej zgłosić w powiatowej komendzie uzupełnień swego nowego miejsca zamieszkania bezpośrednio lub przez urząd gminny.

Komenda ta zawiadamia o zmianie tę pow. kome-
dę uzupełnień, w której listach jest wpisany meldujący się.

Służba wojskowa obywateli naturalizowanych i osób nie mających określonego obywatelstwa.

Art. 109. Obywatele państw obcych nie podlegają obowiąz-
kowi służby wojskowej.

Art. 110. Obywatele państw obcych, którzy uzyskają oby-
watelstwo polskie w tym wieku, w którym obywatel polski,
w myśl niniejszej ustawy, obowiązany jest do służby wojskowej,
będą pociągnięci do pełnienia tego obowiązku w tej kategorii
służby, która jest przepisana w niniejszej ustawie dla ich wieku;
bez względu na to, czy i w jaki sposób uczynili zadość obowiąz-
kowi służby wojskowej w swojej dotychczasowej ojczyźnie.

Art. 111. Osoby, których przynależność państwowa nie jest
znana, a które mieszkają stale w obrębie Państwa Polskiego, będą
pociągane do służby wojskowej narówni z obywatelami Państwa
Polskiego, o ile nie wykazą przynależności państwowej obcej.

Art. 112. Osoby obowiązane do służby wojskowej, o ile od
tej służby nie uzyskały zupełnego zwolnienia z przyczyn niezdat-
ności fizycznej, z przyczyn rodzinnych, majątkowych lub zawo-
dowych, nie mogą w zasadzie przyjmować obywatelstwa obcego.

Blizsze szczegóły tej zasady, jak również przepisy co do
stałej lub czasowej emigracji osób obowiązanych do służby woj-
skowej, — ustali osobna ustawa.

Małżeństwa osób obowiązanych do służby wojskowej.

Art. 113. Zawieranie małżeństwa przez żołnierzy,
odbywających służbę w wojsku stałym, względnie w za-
pasie, zasadniczo jest wzbronione.

W wyjątkowych wypadkach, godnych uwzględnienia,
może tym osobom zezwolić na małżeństwo Komenda
Główna wojsk polskich. O zawarciu małżeństwa ma być
zawiadomiona powiatowa komenda uzupełnień, która fakt
ten uwidoczni w listach. Obowiązek zawiadomienia
o małżeństwie spoczywa na zawierającym małżeństwo.
W jego zastępstwie mogą to uczynić krewni, osoby
prawnie zastępujące miejsce rodziców, pełnomocnik lub
osoby postronne.

Reklamacje do władz.

Art. 114. Decyzje i zarządzenia powiatowych ko-
mend uzupełnień wolno będzie osobom interesowanym
zaskarżyć do okręgowej komendy uzupełnień w terminie
dwutygodniowym od daty ich ogłoszenia.

Art. 115. Skargi te wraz z dokumentami złożone
będą w powiatowej komendzie uzupełnień, która je
w ciągu dni 7 wraz ze swoim sprawozdaniem prześle
do okręgowej komendy uzupełnień. Skargi te mogą być
wnoszone albo pisemnie albo ustnie do protokołu.

Art. 116. Decyzję i zarządzenia okręgowych ko-
mend uzupełnień wolno będzie osobom interesowanym
zaskarżyć do Komendy Głównej wojsk polskich w termi-
nie miesięcznym od daty ich ogłoszenia.

Art. 117. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wyko-
nania zaskarżonej decyzji.

Sądownictwo osób obowiązanych do służby wojskowej, podatek wojskowy osób od służby wojskowej zwolnionych i postanowienia karne za niedopełnienie obowiązków, nakazanych w niniejszej ustawie.

Art. 118. Sądownictwo osób obowiązanych do służby wojskowej, podatek wojskowy osób od służby wojskowej zwolnionych i przepisy karne za niedopełnienie względnie nie należyte dopełnienie obowiązku, nakazanego przepisami niniejszej ustawy, będą przedmiotem osobnej ustawy.

Przepisy przejściowe.

Art. 119. Ci, którzy wstąpili do służby w Legionach Polskich (Polskim Korpusie Posiłkowym) oraz w Wojsku Polskiem podczas wojny — uważani będą za pełniących obowiązek służby wojskowej zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.

Art. 120. Tym obywatelom Królestwa Polskiego, którzy odbyli czynną służbę w wojsku rosyjskiem lub w oddziałach polskich, wylonionych z wojska rosyjskiego, podług wojskowej ustawy rosyjskiej, zaliczy się czas służby, przebytej w wojsku, przed wojną i w czasie wojny wedle przepisów niniejszej ustawy.

Art. 121. Działające przed ogłoszeniem niniejszej ustawy przepisy o pomocy dla wojskowych oraz dla rodzin wojskowych, pozostających w służbie polskiej albo rosyjskiej, zachowują swą moc do czasu wydania ustawy w tym przedmiocie dla wojskowych armji polskiej.

Ułomności, choroby, kalectwa, i niedomagania, zwalniające od wojska.

W kwestji zwalniania popisowych od wojska wskutek ułomności lub chorób istnieją specjalnie ułożone przez ministerjum wojny szematy, na których zasadzie wydają orzeczenia lekarze, dokonywujący superewizji.

Szematy te dzielą się jak następuje:

I. Niezdolni zupełnie. II. Niezdolni przez czas dłuższy. III. Niezdolni czasowo. IV. Zdolni warunkowo. V. Zdolni bez zastrzeżeń, mimo pewnych drobnych wad.

Poniżej przytaczamy wykazy chorób i defektów dla wszystkich kategorii:

I. Wady, choroby i defekty, zwalniające zupełnie od wojska.

Kalectwa i zniekształcenia całego ciała. Przedmiotowo wykazana pozostała słaba budowa ciała lub pojedynczych części (członków).

Chroniczne, szczególnie wzbudzające obrzydzenie lub też zaraźliwe, choroby skóry i organów pochodnych.

Znaczne chroniczne nabrzmienia gruczołów, chroniczne owrzodzenia gruczołów, zolzy (skrofuty).

Nadmierna otyłość, powodująca zaburzenia organów wewnętrznych.

Złośliwe, nieuleczalne nowotwory; wielkie narośle i wyrostki, przeszkadzające w czynnościach ważnych (głównych) części ciała.

Chroniczne, znaczniejsze cierpienia kości i ich skutki (jak np. próchnienie kości).

Bardzo obszerne lub zrosnięte z kośćmi blizny, które przeszkadzają w użyciu pewnych części ciała, albo zupełnie uniemożliwiają noszenie wojskowej odzieży lub uzbrojenia, albo silnie oszpecają.

Znaczne swyrodnienie i t. p. mięśni i ścięgien, przeszkadzające w ich użyciu.

Chroniczny stan chorobliwy układu chłonnego, krwi i organów krwiotwórczych (leukemja, anemja złośliwa i t. d.).

Krwawiaczka (haemophilia).

Zwykła moczołka.

Moczówka cukrowa.

Chroniczna, przedmiotowo udowodniona dna (arthritis urica).
Chroniczny reumatyzm stanowy i powtarzające się ostre zniekształcenie zapalenia stawów (arthritis deformans).

Minione albo jeszcze istniejące choroby umysłowe lub wrodzona nieudolność umysłowa i psychicznie-chorobliwe usposobienie, przeszkadzające wyćwiczeniu w służbie wojskowej.

Udowodniona epilepsja.

Chroniczne choroby mózgu lub rdzenia pacierzowego.

Inne poważniejsze chroniczne cierpienia nerwowe.

Zniekształcenia, narośle, znaczne wklęslenia czaszki, utrata tkanek albo inne ciężkie uszkodzenia kości czaszki.

Chroniczne choroby powiek ocznych z ciężkimi zmianami (jaglica).

Chroniczne choroby spojówki ocznej z pozostałymi zmianami (jaglica).

Nieuleczalne ciężkie cierpienia kanałów łzowych.

Nieuleczalne porażenie mięśni oka.

Obniżenie siły wzroku lepszego oka do $\frac{1}{4}$ i niżej (po zastosowaniu szkieł). Według tej skali lekarze winni oceniać też stałe ślepoty nocne (kurza ślepotą), powodujące zaburzenia wzroku, nawet jeżeli przegląd przy dziennym świetle dał dobre wyniki siły wzroku.

Ślepotą obydwu oczu lub jednego oka, jeżeli zdolność widzenia drugiego oka (bez zastosowania szkieł) wynosi tylko połowę lub jeszcze mniej normalnej siły wzroku.

Chroniczne choroby głębszych części jednego oka.

Stałe silniejsze przytępienie lub głuchota obu uszów.

Nieuleczalne ciężkie choroby jednego ucha.

Utrata lub znaczniejsze zeszpecenie nosa przez złamanie kości lub uszkodzenie chrząstki nosowej.

Ciężkie (wzbudzające obrzydzenie) choroby nosa i jam bocznych.

Stała przetoka ślinna.

Nadmierne zrośnięcia warg i policzków, częściowe oszpecenie lub zniekształcenie ust.

Skomplikowana warga zajęcza, rozszczone podniebienie, całkowity lub częściowy brak, przedziurawienie lub porażenie podniebienia miękkiego, utrudniające polykanie lub wymowę.

Znaczne zwiększenie lub utrata tkani językowej, wielce utrudniające polykanie lub wymowę.

Istotna przeszkoda w żuciu, spowodowana przez brak albo wadę narządów żujących.

Niemota i głuchoniemota.

Nadmierne wole, nawet w spokoju utrudniające oddychanie.

Wady i znaczniejsze chroniczne cierpienia krtani lub tchawicy.

Zwężenie przełyku.

Niezwyczajna krzywizna szyi, tamująca zdolność poruszania.

Wydatne skrzywienia lub inne wady kręgosłupa, przeszkadzające w rachach.

Dziwaczna klatka piersiowa.

Chroniczne choroby płuc lub opłucnej, które powodują istotne zaburzenia w oddychaniu albo też wywierają szkodliwy wpływ na cały organizm.

Astmatyczne dolegliwości wyższego stopnia nawet i bez obiektywnie widocznych zmian w płucach.

Wady i choroby chroniczne serca (osierdzia, mięśni, wsierdzia) i wielkiego naczyń, które wywierają szkodliwy wpływ na ogólny stan, albo już przy nieznacznym napięciu powodują przeszkodę w krążeniu krwi.

Zniekształcenie miednicy.

Przepukliny, których nie można powstrzymać przepaską przepuklinową.

Wady lub chroniczne cierpienia organów brzucha, posiadające znaczny wpływ na ogólny stan organizmu.

Chroniczne wynicowanie кишки stolcowej, nieuleczalne przetoki кишки odchodowej.

Ciężkie cierpienia organów moczowych, które szkodliwie oddziałują na ogólny stan zdrowia.

Poważne cierpienia organów płciowych, które stale sprawiają dolegliwości.

Dwupłciowość.

Silne wydłużenia, skrócenia, skrzywienia albo zeszywnienia członków; fałszywe stawy.

Chorobliwe powiększenie, zanik lub porażenie członków.

Utrata jednej kończyny.

Chroniczne choroby i znaczne wady wielkich stawów ze znacznymi udowodnionymi przeszkodami w ich użyciu.

Zrośnięcie między sobą palców ze znaczną przeszkodą w użyciu całej ręki.

Utrata lub przeszkadzające w użyciu ręki zniekształcenie wielkiego palca.

Utrata więcej niż dwóch palców jednej ręki.

Szywność lub nieskrzywanie jednego palca, jeżeli przez to używanie ręki lub władanie bronią jest znacznie utrudnione.

Zbyteczne palce, jeżeli wskutek tego kalectwa używanie ręki lub władanie bronią jest znacznie utrudnione.

Zylaki na nogach, które przez stopień ich rozwoju i wielkość lub przez nieprawidłowe położenie znacznie utrudniają użycie kończyn w służbie wojskowej.

Zastarzałe wrzody na podudziach, o ile są połączone z żyłkami i ze zgrubieniem lub nabrzmieniem skóry lub też ze zgrubieniem kości, albo znaczniejsze blizny na podudziach, po takich wrzodach pozostałe.

Stopa brylowata, śpiczasta lub w wyższym stopniu splaszczona, albo też inne zniekształcenie nogi.

Znaczne skrzywienia jednego lub kilku palców u nogi, jeżeli to przeszkadza w marszu lub noszeniu wojskowego obuwia.

Utrata, okaleczenie lub inne nieuleczalne zniekształcenie wielkiego palca lub kilku innych palców nogi, jeżeli wskutek tego zachodzi istotne utrudnienie w chodzeniu.

Zbyteczne palce u nóg, które są istotną przeszkodą w marszu.

II. Wady choroby i defekty, czyniące niezdolnymi do służby wojskowej przez czas dłuższy.

Słaba budowa kości i mięśni, albo ogólna słaba budowa ciała, jak również zmniejszona wytrzymałość fizyczna i przytępienie umysłowe, powodujące niemożność zadośćuczynienia wymaganiom czynnej służby z bronią lub w rezerwie.

Nadmierna otłłość, ograniczająca swobodne ruchy ciała.

Chroniczne choroby skóry i organów pochodnych, które swoim umiejscowieniem, przebiegiem lub też rozmiarami utrudniają pełnienie czynnej służby z bronią.

Blizny, które w wojskowej służbie przeszkadzają w użyciu niektórych części ciała, lub też utrudniają noszenie wojskowej odzieży lub uzbrojenia. Blizny, które w znacznym stopniu oszpecają.

Chroniczne cierpienia nerwowe, które jednak nie tamują ruchu członków i nie powodują ogólnej stałej niezdolności do pracy oraz nie są związane z częstą utratą przytomności.

Zniekształcenia lub wgniecenia czaszki albo zanik tkanek, utrudniający noszenie wojskowego nakrycia głowy.

Słabe odwrócenie jednej lub obu powiek na zewnątrz lub do wewnątrz, rozległe zrosty spojówki powiek i gałki ocznej; brak albo przeszkadzające ustawienie do wewnątrz rzęs; chroniczne choroby spojówek lub brzegów powiek ocznych (jaglica).

Zapalenia kanałów łzowych, nieuleczalne zwężenie lub ściśnienie kanałów łzowych, chroniczne choroby gruczołów łzowych. Drgawki oczu.

Niezborność (astygmatyzm), jeżeli możliwość widzenia wynosi po zastosowaniu szkieł sferycznych dla lepszego oka połowę; ogólnie zaś więcej niż $\frac{1}{4}$, i jeżeli szkła nie są stale noszone. U ludzi, przyzwyczajonych nosić szkła cylindryczne, można się opierać na uzyskanej w ten sposób sile wzroku.

Krótkowzroczność, wyrównana przez wklęsłe szkła o większej sile 6,5 dyoptrii, dopóki siła wzroku lepszego oka wynosi więcej niż $\frac{1}{4}$ normalnej siły wzroku.

Słepota jednego oka, jeżeli zdolność widzenia drugiego (bez ewent. zastosowania szkieł) wynosi przeszło połowę normalnej siły wzroku.

Brak muszli ustnej.

Przytępienie słuchu w wysokim stopniu lub głuchota jednego ucha przy zmniejszonej zdolności drugiego ucha.

Ciężkie chroniczne choroby ucha (jak naprz. długotrwałe ropienie ucha środkowego, skleroza i t. d.

Silne zwężenie kanału nosowego, tamującego oddech.

Chroniczne choroby, narośle i t. d. nosa i jego jam bocznych.

Wady podniebienia, języka albo jamy ustnej, przeszkadzające w połykaniu lub wymowie.

Brak poszczególnych zębów, jak: siekaczy, kłów i pierwszych trzonów w jednej szczękę lub przy braku kilku zębów w drugiej szczękę lub przy widocznym złym stanie odżywiania.

Silne jękanie się.

Znaczne wole, gdy przy lekkim nacisku na narośl oddychanie staje się utrudnione.

Chroniczna chrypka, poważnie przeszkadzająca w użyciu głosu.

Chorobliwe zmiany kręgosłupa (krzywizny i t. p. bez przeszkody w ruchach).

Słabe piersi uderzające zmiany kształtów (jak np. w wysokim stopniu łódkowata lub wklęsła klatka piersiowa).—

Obwód piersi, których pomiary każdorazowo są wciągane na listę, nie może nigdy dać stanowczej podstawy do oceny o zdolności do służby wojskowej. Człowiek, którego klatka piersiowa w czasie zatrzymania dechu (po głębokim wdechu) nie osiąga połowy swego wzrostu, może przez wzgląd na inne jego propor-

cje ciała, szczególnie dostateczne rozwinięcie piersi, być zdającym do służby linowej lub w rezerwie, o ile zdolność rozszerzania się klatki piersiowej nie wynosi mniej niż 5 cnt.

Chroniczne choroby organów oddechowych, nie wywierające wybitnego wpływu na ogólny stan ciała.

• Astmatyczne dolegliwości nieznaczne stopnia, spowodowane np. przez niewielką rozemnię płuc, nie wywierające szkodliwego wpływu na ogólny stan zdrowia.

Choroby serca (osierdzia, mięśnia, wsierdzia) albo wielkich naczyń, które nieznacznie obniżają cielesną zdolność.

Obustronna ruptura, która przez przepaskę przepuklinową mogłaby być powstrzymana.

Chroniczne bestronnie stwierdzone cierpienia organów jamy brzusznej, bez znacznej szkody dla ogólnego stanu.

Wielkie guzy żylakowe przy otworze stolcowym (hemoroidy).

Wady rozwojowe lub zwężenia cewki moczowej, przeszkadzające w oddawaniu moczu; chroniczne choroby pęcherza bez istotnej szkody dla organizmu.

Rozdęcie żył moszny i jąder, które pomimo używania suspensorjum utrudniają pełnienie służby, albo też swoją objętością uniemożliwiają pełnienie tejże.

Wodniaki jąder lub łagodne nowotwory jąder i przyjądrza, które, o ile nie mogą być usunięte, utrudniają pełnienie służby.

Położenie jednego lub obojgu jąder w kanale pachwinowym, albo też w podbrzuszu, o ile to przy fizycznym trudzie sprawia faktyczne dolegliwości.

Utrata lub też zanik obojgu jąder w przypuszczeniu, że to ostatnie wywrze niekorzystny wpływ na ogólny stan.

Stale trwające osłabienie kończyn po zranieniu lub chorobie, które może być udowodnione przez zmniejszenie zdolności użycia, albo też przez zmianę kształtów.

Pozostałe po zranieniach albo chorobach stale osłabienie wielkiego stawu, o ile jest udowodnione przez ograniczenie czynności lub zmianę kształtów; chroniczne choroby stawów bez zmiany form, które dają się wykazać przez chrzęstczenie, bolesność ruchów i t. d.

Zrośnięcie między sobą palców, bez znaczniejszej przeszkody w użyciu całej ręki.

Utrata jednego palca lub dwóch członków jednego palca, utrata po końcowym członku dwóch palców jednej ręki, jeżeli to utrudnia użycie ręki lub władanie bronią.

Orzeczenie co do utrudnienia we władaniu bronią może być wydane tylko po porozumieniu się z odnośną władzą wojskową.

Utrata dwóch [palców jednej ręki (prócz wielkiego i wskazującego).

Utrata prawego palca wskazującego lub dwóch członków tegoż palca.

Utrata pojedynczych członków u więcej niż dwóch palców jednej ręki.

Zeszytywnienie lub skrzywienie jednego palca, jeżeli przez to będzie utrudnione używanie ręki lub władanie bronią.

Zniekształcenie członka paznokciowego przy zachowanej ruchliwości zazwyczaj nie wyklucza zdolności do służby.

Skrócenie jednej nogi, które może być wyrównane przez podwyższenie obcasa.

Doświadczenie uczy, że skrócenie o 5 cm. może być wyrównane przez ukośne ustawienie miednicy i obcas 1,5 cm.

Żyłaki widoczne na większej przestrzeni dolnych kończyn.

Wybitnie duże, odnawiające się blizny, powstałe wskutek wrzodów na podudziach.

Rozwinięte albo często z tej przyczyny zaognione płaskie stopy.

Znaczne, przeszkadzające w marszu zniekształcenie wielkiego palca u nogi.

Utrata albo okaleczenie kilku palców u nóg lub ich części, jak również znaczne zrośnięcia palców między sobą, o ile wskutek tego zachodzą utrudnienia w odbywaniu marszów.

Zbyteczne palce u nóg, jeżeli utrudniają maszerowanie.

III. Niedomagania, czyniące niezdatnymi do służby czasowo.

Ogólna niemoc — bez dalszych wad cielesnych — powstała wskutek cielesnego niedorozwoju. Wycieńczenie lub niemoc całego ciała, albo też pojedynczych organów z powodu długotrwałych chorób lub okaleczeń.

Choroby skóry i organów pochodnych.

Łagodne nowotwory lub narośla kostne, przeszkadzające w noszeniu wojskowej odzieży i uzbrojenia, lub też ramujące swobodne ruchy ciała.

Choroby, względnie wady organów ruchu (kości, mięśnie i t. d.).

Choroby układu chłonnego (przewodów limfatycznych), krwi, organów krwiotwórczych.

Choroby systemu nerwowego.

Choroby organów ochronnych oka (powiek, spojówek, kanałów łzowych).

Choroby oczu (mięśni, części przepuszczających światło i błon wewnętrznych).

Choroby uszów.

Choroby nosa i jam bocznych.

Choroby i wady ust, jamy ustnej i gardła.

Choroby krtani lub tchawicy.

Choroby lub okaleczenia tętna.

Choroby płuc i opłucnej.

Choroby serca (osierdzia, mięśni, wsierdzia) lub też wielkich naczyń.

Choroby organów brzucha.

Choroby organów moczowo-płciowych.

Choroby, okaleczenia i tyczy następstwa na kończynach górnych.

Choroby, uszkodzenia i powstałe wskutek tego następstwa u dolnych kończyn.

IV. Stany chorobowe, nie przeszkadzające pełnieniu służby.

Stany chorobowe tej kategorii czynią osoby dotknięte niemniej zdolnymi warunkowo, to jest do służby czynnej bez broni, do rezerwy, niezdolnych do służby w polu.

Zezowatość; gdy jedno oko znajduje się w położeniu normalnem, drugie dotyka brzegiem rogówki wewnętrznej lub zewnętrznej kąta powiek.

Nieznaczne, stałe przytępienie słuchu obu uszu lub silniejsze przytępienie słuchu jednego ucha przy dobrym słuchu drugiego. Wykazany tu stopień słuchu obejmuje oddalenie od 4 mtr. do najwyżej 2 mtr. Wymieniony stopień złego słuchu obejmuje odległość mniej, niż 1 mtr.

Stale przedziurawienie jednego lub obydwóch bębenków bez ropienia ucha środkowego.

Brak wszystkich siekaczy, kłów i pierwszych trzonowych zębów w jednej szczękę przy dobrym zresztą uzębieniu i dobrym stanie odżywiania. Do ludzi ze sztucznymi zębami nie można zastosować ogólnego prawidła o ich zdolności do służby wojskowej. Używanie sztucznego uzębienia nie wyklucza zdolności do służby wojskowej nawet, jeżeli bez niego odżywianie jest utrudnione.

Chroniczna chrypka bez głębszych chorób krtani

Tak zwane wklęsłe plecy, przez co kręgosłup u góry zostaje przechylony z nadto do tyłu, wskutek czego dolna część jest silnie ku przodowi podana.

Jednostronna przepuklina, którą można z łatwością powstrzymać przepaską rupturową. Do kategorii tej zaliczają się również przepukliny, u których wprawdzie wewnętrzności jeszcze nie wyszły pod skórę, lecz przedostały się jednak do kanału pachwinowego.

Małe wodniaki jąder.

Cokolwiek przykrótkie albo w łokciu przykurczone ramię po stwierdzeniu, że ruchy w stawie są możliwe we wszystkich kierunkach, nawet w stopniu cokolwiek ograniczonym.

Utrata jednego palca lub dwóch członków jednego palca (za wyjątkiem palca wielkiego i prawego wskazującego), utrata jednego członka u dwóch palców jednej ręki jeżeli przez to w użyciu ręki lub władaniu bronią niema istotnej przeszkody. Tutaj również winna być zaliczona utrata jednego członka jednego palca, o ile zachodzi pewne utrudnienie używania broni.

Sztynność lub zniekształcenie jednego palca, o ile wskutek tego używalność całej ręki nie bardzo jest naruszona.

Zbytne palce, o ile nie przeszkadzają zbyt używalności ręki.

Nieznaczne, w ubraniu dostrzegalne skrócenie nogi, do wyrównania którego nie potrzeba podwyższonego obcasa i nie przeszkadzające w odbywaniu marszów.

Silne skrzywienie wielkiego palca, powodujące u jednej lub obu stóp anormalny przysrodkowy występ stopy.

Utrata lub okaleczenie kilku palców nogi, jeżeli wskutek tego marsz nie jest utrudniony. Zrośnięcia między sobą kilku palców u nóg pod tem samym założeniem.

Kilka zbyt długich palców, jeżeli tylko nie przeszkadza to w noszeniu munduru wojskowego.

V. Zdolni bez zastrzeżeń.

Wyszczególnione poniżej stany chorobowe, nie przeszkadzają według poglądów władz wojskowo - lekarskich pełnieniu służby wojskowej. W myśl tych orzeczeń osoby dotknięte niemi zdolne są nawet do służby czynnej z bronią i w polu:

Pojedyncza, łagodna wysypka skórna; małe wrzody, powstałe z zewnętrznych przyczyn i pozostałe po nich blizny, nie otoczone rozszerzonymi żyłami.

Małe, łagodne nowotwory lub kostne narośle, nie zawadza-
jące w służbie wojskowej.

Dobre wyleczone złamania kości.

Powierzchnowe, wskutek ich umiejscowienia nie przeska-
dzające blizny po przebytych operacjach lub skaleczeniach.

Nieznaczna zezowatość.

Plamy na rogówkach, o ile centralna siła wzroku na lep-
szem oku wynosi więcej niż $\frac{1}{2}$.

Obniżenie siły wzroku, tak, aby wynosiła więcej niż $\frac{1}{2}$, na
lepszem oku (po ewentualnem złagodzeniu przez szkła).

Krótkowzroczność, wyrównana przez szkła wklęsłe do 6,5
mtr. djoptrj, dopóki siła wzroku wynosi więcej niż $\frac{1}{2}$, na lepszem
oku. Ludzi, u których lepszym jest lewe oko, o ile możności nie
należy przydzielać do piechoty i strzelców, gdyż to utrudniać bę-
dzie wyszkolenie (do lewego strzału).

Niezdolność rozróżniania koloru.

Nieznaczne przytępienie słuchu jednego ucha. Wykazany tu
stopień słuchu obejmuje oddalenie od 4 mtr. do najwyżej 1 mtr.

Zwężenie kanałów nosowych bez istotnej przeszkody w od-
dychaniu.

Złe zęby.

Nieznaczne jąkanie się; nieuderzająca, niekiedy wadliwa wy-
mowa.

Nieznaczne wole—pełna lub wydęta szyja—jeżeli narosł przy
lekkim nacisku nie sprawia trudności w oddychaniu.

Nieuderzająca krzywizna szyi, podniesienie ramienia lub bio-
dra, nie przeszkadzające w użyciu tych części ciała.

Nieznaczne częściowe zboczenie, jak również brak normal-
nej krzywizny kręgosłupa, nie przeszkadzające w ruchach.

Nieprawidłowości kształtów nawet silnie zbudowanej klatki
piersiowej (jak np. forma łódkowata, wklęsłe piersi i t. p. w nie-
znacznym stopniu).

Nieznaczne zmiany położenia wierzchołka sercowego, małe
odchylenia w stłumieniu prawidłowej figury serca, wzmożenie to-
nów, nieznaczne zmiany rytmu sercowego, przejściowo przyspie-
szony puls, nieznaczne zwolnienie tętna, nieczyste tony sercowe
(rozdzielone 1-sze uderzenie serca, pojedyncze szelesty), o ile
choroby zastawek sercowych i mięśnia, jak to można wyniosko-
wać z wywiadów ogólnego i miejscowego stanu rzeczy, mogą być
wykluczone.

Niezbędne wielkie rozszerzenie żył krwionosnych w sznurach
nasiennych.

Położenie jednego lub obu jąder w podbrzuszu; utrata
jednego jądra, o ile to nie powoduje widocznych cierpień.

Zniekształcenie obojczyka, przeszkadzające w noszeniu tor-
nistra, lecz nie tamujące ruchów ramion; podobna wada czyni nie-
zdolnymi żołnierzy do służby, wymagającej noszenia tornistra.

Utrata jednego członka palca przy używalności całej ręki.
Zniekształcenie członków paznogiowych palców z utrzy-
maną ruchliwością.

Skrzywienie małego palca w drugim lub trzecim stawie z za-
chowaniem ruchliwości w stawie pierwszym.

Nieznaczne zniekształcenie lub też skrzywienie nóg, o ile
wskutek tego służba w poszczególnych rodzajach broni byłaby ut-
rudniona (np. nogi kabłąkowato wykrzywione, nogi X i t. d.).

Nieznaczne rozdęcie żył na nogach.

Zmiany kształtów nogi (jak np. stopa płaska, tak zwana sze-
roka stopa i t. d.), mogące utrudniać służbę w piechocie.

(Silnie pokrzywione lub pokrywające się wzajemnie palce u
nóg z reguły nie pozwalają na służbę w piechocie).

Utrata jednego palca lub jednego członka palca nogi (za
wyjątkiem wielkiego), oraz zrosnięcia palców nóg między sobą.

Zbyteczny, lecz swem ustawieniem nie przeszkadzający pa-
lec u nogi.

Dekrety i ustawy uzupełniające.

DEKRET

z dn. 16 stycznia r. 1919 w sprawie niektórych zmian w tym-
czasowej ustawie o powszechnym obowiązku służby wojsk.

Art. 1. Art. 64 p. I otrzymuje brzmienie następujące:

„Z przyczyn zawodowych odroczenie z roku na rok przysługuje
„1. Uczniom średnich zakładów naukowych, przez Państwo
uznanych, do lat 22”.

Art. 2. Art. 66 uchyla się.

Art. 3. Art. 67 otrzymuje brzmienie następujące:

„W razie ogłoszenia mobilizacji odroczenia służby wojskowej
tracą moc. Powołanie do szeregów nastąpi na podstawie osobnego
rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych”.

Art. 4. Artykuły 89 i 90 uchyla się.

Art. 5. W art. 93 uchyla się punkt pod literą d.

Art. 6. Art. 97, lit. a otrzymuje brzmienie następujące:
Ochotnik winien:

„a) mieć skończonych 18, a nie więcej nad 28 lat“.

Art. 7. Tytuł XXI otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądownictwo osób, obowiązanych do służby wojskowej i postanowienia karne za niedopełnienie obowiązków, nakazanych w niniejszej ustawie“.

Art. 8. Art. 118 otrzymuje brzmienie następujące:

„Sądownictwo osób, obowiązanych do służby wojskowej i przepis karne za niedopełnienie, względnie nie należyte dopełnienie obowiązków, nakazanych przepisami niniejszej ustawy, będą przedmiotem osobnej ustawy“.

USTAWA

z dnia 11-go lipca 1919 r. dotycząca funkcjonariuszów państwowych.

Art. 1. Funkcjonariusze państwowi mają dopełnić obowiązku służby wojskowej według ogólnych przepisów ustawy wojskowej, z zastosowaniem wyjątków i postanowień.

Art. 2. Funkcjonariusz państwowy, powołany, do czynnej służby wojskowej, zostaje przez swoją władzę służbową zwolniony od służby cywilnej na czas pełnienia służby wojskowej.

Ministerstwo Spraw Wojskowych może na wniosek właściwej władzy centralnej zwolnić czasowo od czynnej służby wojskowej wskutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego tych powołanych do niej funkcjonariuszów państwowych, którzy są ze względów publicznych niezbędnie potrzebni w służbie cywilnej.

Art. 3. Ministrowie, kierownicy ministerstw, i innych naczelnych urzędów centralnych, oraz podsekretarze stanu są wolni od służby wojskowej, dopóki piastują swój urząd, zarówno w czasie pokoju, jak i na wypadek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego.

Art. 4. Funkcjonariusz etatowy, powołany do obowiązkowej czynnej służby wojskowej, pozostaje nadal na etacie osobowym danej władzy cywilnej i ma się zgłosić z powrotem do służby bezzwłocznie po zwolnieniu z wojska.

Art. 5. Przez czas spełniania normalnej powszechnej powinności wojskowej, to jest obowiązkowej czynnej służby w wojsku

statem, na zasadzie art. 4 lit. a, 6-go i 87-go Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27-go października 1918 r. funkcjonariusz państwowy nie otrzymuje uposażenia od władzy cywilnej, ale czas tej służby zalicza mu się do wymiaru emerytury.

Art. 6. Podczas pełnienia czynnej służby wojskowej w zapasie (wyszukanie wojskowe) do 10 tygodni, tudzież podczas perjodycznych ćwiczeń wojskowych, funkcjonariusz państwowy zatrzymuje swoje uposażenie cywilne; okres ten liczy się tak, jakby funkcjonariusz pełnił przez ten czas cywilną służbę państwową.

Art. 7. W razie powołania funkcjonariusza etatowego do czynnej służby wojskowej wskutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego zalicza mu się również czas służby w wojsku tak, jakby pełnił przez ten czas cywilną służbę państwową. Pobiera on obok gaży wojskowej (żołdu) różnicę między pełnem uposażeniem wojskowem a cywilnem, o ile uposażenie cywilne jest wyższe, a nadto, jeżeli prowadzi własne gospodarstwo rodzinne, otrzymuje, w miarę swych stosunków rodzinnych, dodatek w wysokości od 20 do 40% uposażenia cywilnego, o ile z tego samego tytułu nie przysługują mu specjalne dodatki z funduszków wojskowych.

Wpłaty różnicy oraz ewentualnie dodatku ze względu na stosunki rodzinne dokonywa się z fundusz w tej władzy centralnej, na której etacie dany funkcjonariusz pozostaje.

Stawkę wysokości dodatków dla członków rodziny i osób utrzymywanych przez powołanego do służby wojskowej funkcjonariusza określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 8. Wyjątkowo, o ile przemawiają za tem ważne względy służbowe, władza centralna może zezwolić na zastosowanie postanowień art. 7 także do poszczególnych funkcjonariuszów metatowych.

Art. 9. Bez ustawowego obowiązku funkcjonariusz państwowy może wstąpić dobrowolnie na pewien okres czasu do służby wojskowej, o ile jego cywilna władza służbowa udzieli mu w tym celu urlopu.

Władza ta może uzależnić udzielenie takiego urlopu od zrzeczenia się uposażenia na czas służby wojskowej, a nadto orzec, że czas ten nie liczy się do czasokresów, wymaganych do osiągnięcia wyższego uposażenia służbowego.

Art. 10. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; z chwilą wejścia jej w życie przestają obowiązywać wszystkie sprzeczne z nią ustawy i rozporządzenia.

Art. 11. Wykonanie tej ustawy porucza się wszystkim Ministrom.

302766

302.766

Arch.

zbiory zdigitalizowane

CBW
www.cbw.pl